

A kutatás során részben tisztáztuk a Bábszínház és a Narancsház belső rendszerét.

A Bábszínház nyújtott téglalap alaprajzú belső tere négy jól elkülöníthető térrészre oszlott: egy nézőterre, egy ahhoz csatlakozó zenekari árokra, ezeket mindkét hosszanti oldalról határoló szervíz folyosóra és a zenekari árok mögött elhelyezkedő színpadtérre. Az egykori belső falkiosztás csak igen romosan, visszabontott állapotban maradt fenn. Az alaprajzi rendszer azonban jól kirajzolódott. A falromok felett mintegy 60 cm-es planírozásban feltártuk az egykori belső díszítő architektúra maradványait. Az írott forrásokból ismert, hogy a Bábszínház belső terét grottaszerűen alakították ki. A törmelékben ennek megfelelően nagy mennyiségű zöld színű lecsüngő moszatot és moszatos követ imitáló stukkó került elő, üveggel szórt különböző kőfajtájú töredékek, fosszilis kagylók és tengeri, ill. édesvízi csigák, kagylók darabjai. Mindezekből állt össze a grotta, melynek sík felületű és ívesen bemélyedő fülkéiben festmények, szobrok és szökőkutak álltak. Ez utóbbiak maradványát is feltártuk. A színpadtér alatt csak további kutatás tisztázhatja az egykori színpadtechnikát.

A Narancsházat eredetileg négy térre osztották: egy központi nagy teremre, ahol a növényeket tartották, egy keskeny É-i folyosóra és a két keskeny (Ny-i és K-i) homlokzat mögött egy-egy kisebb helyiségre. A külső homlokzat alapszíne világos barnászörös volt, amelyet a törtfehér lizénák és szalagpárkányok tagoltak. Belső világítását elsősorban a nagy nyílások biztosították, enyhébb időben az itt bejutó meleg szolgált a temperáló fűtést is. A kormos csatorna és padlómaradványok alapján nagy hideg esetén kezdetben az É-i folyosóról táplált légfűtő rendszerrel, később a padlóra állított kályhával fűtöttek. Az É-i folyosó alatt kisméretű pince húzódott, amelyet a II. világháború utánig folyamatosan használtak.

A 19. sz. végén a belső födémszerkezet átalakításával mindkét épület magtárként működött az 1990-es évek elejéig. Az épületek színe a szürkésfehér, majd a höbörccsös szürke lett. Kiürülésük óta az épületek üresen állnak, a kezelő a lehetséges hasznosítás módjait keresi.

A Narancsház első emeletét mi kutatók hasznosítottuk, a nehezen mozgatható, sérülékeny leletanyag – stukkók, kagylódíszek, faragott kövek – számára téliesített raktárat alakítottunk ki.

Korlátozott lehetőségeink miatt a Bábszínháznak közel a felét, a Narancsháznak nagyjából egyötödét tudtuk kutatni.

THURY LÁSZLÓ – KOPPÁNY ANDRÁS

152. Fertőd, Tavasz üdülőpark
(Győr-Moson-Sopron megye) Ő, Kő

2005. június 16-án terepbejárást végeztünk a fertődi szabadiudvarpark létesítésére kijelölt területen.

Az üdülőpark a várostól É-ra, Pomogy irányában, a Nyárossi-major közelében, az egykori Kísérleti táblák Ny-i felében épülne. Ez a terület az Ikva holt ágainak árterü-

lete, túlnyomórészt sík vidék, talaja lápi. Egyetlen részen számíthatunk leletek előkerülésére, a kijelölt területen nagyjából K–Ny-i irányban kacsaringósan húzódó dombon, amely nagy valószínűséggel a történelmi időkben is kiemelkedett a laposan fekvő, vizenyős területtől. Ezt a dombvonulatot csak részben tudtuk átvizsgálni: legnyugatibb és legkeletibb része erdővel fedett, középső részén pedig a kapált felszín nem kedvezett a látási viszonyoknak. Egyedül a Kisház épületmaradványainak környékén találtunk szórványosan őskori és középkori töredékeket. Ez a vonulat folytatódik a Fekete-bokor-major felé, ahol DK-nek fordul a Borbély-domb irányába és húzódik az Ikva mai, mesterségesen kialakított medrén túl is. Elképzelhető, hogy a leletanyag olyan települési objektumokat jelez, amelyek az egykori folyóágak partján levő őskori telepeket összekötő közlekedési útvonal mellett helyezkedtek el; kiterjedésének pontosabb meghatározása azonban szántás utáni terepbejárást igényel.

A leletek a Soproni Múzeumba kerültek.

Munkatárs: Balassa Krisztina.

NÉMETH PATRICIA

153. Fonyód, Feketebézsény-puszta III.

(Somogy megye) R, Á

2005. október 18-án leletmentést végeztünk a lelőhelyen, mert a területen működő homokbánya DNy-i végében ásott vízvezető árokban, ill. a bánya Ny-i falában erősen sérült objektumok mutatkoztak. Nyolc objektumot bontottunk ki. Ezek közül négy gödör és két kemence a késő rézkori badeni kultúra idejére datálható. Egy gödör biztosan az Árpád-korra keltezhető, egy kemencében pedig nem volt leletanyag. A maradványok és a lelőhelyek bejárása alapján megállapítható, hogy egy nagyobb kiterjedésű késő rézkori és egy Árpád-kori település fekszik a bányától Ny-ra és D-re lévő területen.

Munkatársak: Mészáros Szilvia, Varga Gyula, Róricz Róbert technikusok.

MOLNÁR ISTVÁN

154. Fonyód, Tüskés-tábla

(Somogy megye) Ő, Rő, Á, Kk

2005. március 18-án terepbejárást végeztünk Fonyód külterületén, az M7 autópálya tervezett csomópontja és bekötő útjának nyomvonalán. Az érintett terület Fonyódtól K-re 600–700 m-re található, a Kaposvár–Fonyód műút vasúti kereszteződésétől É-ra lévő Tüskés-táblában. Ezt a határrészt Ny-i irányból a Balatonba torkolló, Pogány-völgyi-víz nevű vízfolyás mocsaras-nádas területe, É-ról és K-ről a jelenlegi halastó, illetve annak mocsaras-nádas része, valamint D-ről egy működő földút határolja. A terület a Balaton mocsárvilágából kiemelkedő, ÉÉNy–DDK-i irányú vonulat jelenlegi É-i végét jelenti. A térszín Ny-ról K felé kissé emelkedik.